

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		DN. 2008/640	24 april 2008
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Aanbieding beleidslijn herintroducties van dieren			2

_____ Geachte Voorzitter,

De natuur in Nederland staat onder druk. Ook al wordt de natuur op veel plaatsen beschermd en ontwikkeld en gaat het sommige planten- en diersoorten weer goed, toch zijn er ook soorten die achteruitgaan en soms lokaal of zelfs uit Nederland verdwijnen. In Europees verband is afgesproken dat de achteruitgang van de biodiversiteit moet worden gestopt. In Nederland is de doelstelling om per 2020 gunstige condities voor instandhouding te realiseren voor alle soorten die in 1982 voorkwamen. Het weer uitzetten van diersoorten die eerder uit een gebied of landelijk verdwenen zijn, is een van de mogelijkheden om deze doelstellingen dichterbij te brengen. Het herintroduceren van dieren in de natuur moet echter wel aan voorwaarden worden gebonden omdat onzorgvuldige herintroducties ook schadelijk kunnen zijn voor ecologische of economische waarden.

Hierbij bied ik u de beleidslijn herintroducties van dieren aan. Ik heb deze beleidslijn aan u toegezegd tijdens het wetgevingsoverleg van 15 oktober 2007. In mijn brief van 14 december 2007 heb ik deze toezegging herhaald¹. De beleidslijn zal worden gebruikt bij het beoordelen van toekomstige herintroductieprojecten. Ook zullen nu lopende herintroductieprojecten van het ministerie van LNV (de otter in Noord Nederland en de hamster in Limburg) in het licht van deze beleidslijn worden geëvalueerd. De beleidslijn bevat een afwegingskader met ecologische en organisatorische afwegingen. Ook wordt het belang en de noodzaak van de herintroductie gewogen. Een belangrijke voorwaarde is dat van herintroductie pas sprake kan zijn als de diersoort niet zelfstandig kan terugkeren. Ik kies hiermee nadrukkelijk voor de natuurlijkheid van terugkeer en verspreiding van diersoorten, en zet primair in op het verbeteren van de kwaliteit en het verbinden van (potentiële) leefgebieden om de doelstellingen te bereiken. De afwegingen in de beleidslijn leiden in samenhang tot een principebesluit over het al dan niet toestaan van een herintroductie. De beleidslijn vindt u in bijlage 1. Bij positief oordeel wordt het project vervolgens getoetst aan de richtlijnen die de IUCN voor herintroducties heeft opgesteld (zie bijlage 2).

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Natuur
Willem Witsenplein 6
Postadres: Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage
Telefoon: 070 - 3786868
Fax: 070 - 3786100

¹ Kamerstuk 2007-2008, 31200 XIV, nr. 160, Tweede Kamer

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
24 april 2008	DN. 2008/640	2

De beleidslijn is mede gebaseerd op een rapport van Alterra² en is tot stand gekomen met inspraak van verschillende maatschappelijke partijen, waaronder natuurterreinbeheerders, natuurbeschermende organisaties en provincies.

De beleidslijn zal ook worden gebruikt bij de ontheffingverlening voor toekomstige herintroducties van dieren (artikel 75a Flora- en faunawet). De beleidslijn biedt aan initiatiefnemers duidelijkheid over de basis van de ontheffingverlening. Ik zal zorgvuldig blijven toezien op correcte uitvoering van herintroductieprojecten. Over vijf jaar zal ik de uitvoerbaarheid en praktische uitwerking van deze beleidslijn evalueren en de Kamer daarover informeren

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg

---

² Smulders, M.J.M., P.F.P. Arens, H.A.H. Jansman, J. Buitenveld, G.W.T.A. Groot Bruinderink & H.P. Koelewijn, 2006. Herintroduceren van soorten, bijplaatsen of verplaatsen: een afwegingskader. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1390 PRI-rapport 128.

Beleidslijn herintroducties van dieren

1. Inleiding

Herintroductie is het uitzetten van dieren in de vrije natuur met als doel een zelfstandige duurzame populatie te bevorderen of deze opnieuw te stichten. We spreken van een landelijke herintroductie wanneer een diersoort in een gebied wordt teruggebracht, terwijl die soort in Nederland niet meer voorkomt. Locale herintroductie is het uitzetten van een diersoort in een gebied, terwijl die soort elders in Nederland nog voorkomt. Bijplaatsen (repopulatie) is het uitzetten van dieren in een bestaande populatie. In box 1 t/m 4 worden enkele voorbeelden van herintroducties beschreven.

Een belangrijk verschil tussen herintroductie en introductie is dat het bij herintroductie gaat om inheemse diersoorten terwijl er bij introductie sprake is van uitheemse fauna. Introductie van uitheemse soorten (exoten) is in principe onwenselijk en zou voorkomen moeten worden¹. Ook met herintroducties van inheemse soorten moet zorgvuldig worden omgegaan. Er bestaat immers kans op schade aan natuurwaarden, schade aan de omgeving (bijvoorbeeld landbouwschade) of aantasting van het dierenwelzijn. Een ondoordachte herintroductie kan leiden tot faunavervalsing wanneer dieren van de verkeerde ondersoort worden uitgezet, of wanneer de herintroductie plaats vindt buiten het oorspronkelijke verspreidingsgebied van de soort. De Flora- en faunawet verbiedt daarom het uitzetten van dieren in de natuur.

Er zijn echter verschillende redenen waarom diersoorten soms worden geherintroduceerd. Zo is geprobeerd natuurlijke ecologische processen te laten terugkeren met de herintroductie van de bever in de Biesbosch (zie box 1). Ook wordt getracht met herintroductie de kans op uitsterven van een bedreigde diersoort te verkleinen zoals bij de bosparelmoervlinder (zie box 2) of de geelbuikvuurpad (zie box 3). Door bijplaatsen van individuen in een bedreigde populatie (repopulatie) kan deze populatie soms genetisch of getalsmatig worden versterkt. Een succesvolle herintroductie kan op die manier bijdragen aan het behalen van Nederlandse en Europese natuurdoelen. Daarom kan voor herintroductie en repopulatie ontheffing worden verleend van de Flora- en faunawet.

Deze beleidslijn vormt het kader waaraan deze ontheffingsaanvragen voor herintroducties van diersoorten in de natuur worden getoetst. In de beleidslijn wordt eerst aangegeven hoe het Ministerie van LNV aankijkt tegen herintroducties. Vervolgens wordt aangegeven welke afwegingen gemaakt worden bij het besluit of een ontheffing voor herintroductie of repopulatie wordt verleend.

---

¹ Het beleid ten aanzien van exoten is geformuleerd in de beleidsnota invasieve soorten (Kamerstuk 2007-2008, 26407, nr. 27).

Box 1. Herintroductie van de bever in de Biesbosch: geduld beloont!

De Europese bever was ooit een algemene soort in stroomgebieden van Europa en waarschijnlijk ook in Nederland. Door bejaging was de bever sinds 1825 uit Nederland verdwenen. In 1983 kwam de werkgroep “Bever in Nederland” met een advies tot herintroductie van de bever. De dieren zouden een verrijkende invloed hebben op het ecosysteem. Door vraat aan bomen creëert de bever openheid die ruimte biedt aan tal van andere soorten (waaronder libellen). Bij wijze van proef werden Elbe-bevers afkomstig uit het Duitsland uitgezet in de Biesbosch. De Biesbosch bleek groot genoeg en van voldoende kwaliteit. In 1985 werd ontheffing verleend voor de herintroductie, ondanks tegenstand van boerenorganisaties. Van 1988 – 1991 werden 42 bevers uitgezet. In de eerste jaren na de herintroductie reproduceerden de bevers matig (slechts één op de drie paren kreeg jongen, later steeg dit tot één op de twee paren). Naast sociale stress als gevolg van achtereenvolgende uitzettingen, bleek een belangrijke oorzaak dat de bevers nog niet waren aangepast aan het zeeklimaat. In ons klimaat loopt de wilg vroeger uit dan in het Elbe-gebied. Jonge wilgebladeren bevatten veel fosfor, iets wat vrouwtjesbevers nodig hebben tijdens de dracht. Synchronisatie van dracht en uitlopen van de wilg is dus een sleutelfactor voor het krijgen van jongen. De bevers in de Biesbosch hebben inmiddels zich aangepast. Ze krijgen nu natuurlijke aantallen jongen en de populatie wordt geschat op 100 à 150 individuen.

Geen hakhout, geen vlinders: De bosparemoervlinder.

Tot in het begin van de 20e eeuw was de bosparemoervlinder vrij algemeen in de bossen en bosranden van de hogere zandgronden. De soort kwam voor op open plekken zoals kleine kapvlaktes, open plekken in hakhoutbossen, langs bosranden en in wegbermen. Na 1980 kwam de vlinder alleen nog voor op de Veluwe en in een kleine populatie bij Schoonoord in Drenthe.

In 1989 kondigt het Beschermingsplan Dagvlinders een serie herintroducties aan ten behoeve van herstel van die soorten. Herintroductie van de bosparemoervlinder is daar één van. Uit onderzoek bleek dat herintroductie een goede kans van slagen had in het gebied van de Schipborger Strubben, niet ver van de Schoonloër Strubben. In 1995 werden 30 vlinders uit de Schoonloër populatie weggevangen en uitgezet bij Schipborg. De vlinders werden nauwlettend gevolgd en de populatie bleek op een weliswaar laag, maar toch stabiel niveau te blijven.

In 1999 wordt, onverwacht, maar één mannetje gevonden. In 2000 komt de vlinder niet meer voor en intussen is ook de bronpopulatie in de Schoonloër Strubben verdwenen.

Terugkijkend blijkt het belang van metapopulaties onderschat. Een gezonde populatie bosparemoervlinders bestaat uit enkele grote en veel kleine, tijdelijke populaties die voortdurend individuen uitwisselen. De tijdelijke populaties zijn afhankelijk van tijdelijk voorkomende open plekken. De soort verdwijnt en duikt weer op bij een andere nabijgelegen plek die voldoet aan de habitatvereisten. Er moet sprake zijn van beheersysteem waarbij voortdurend verspreid liggende, open plekken worden gemaakt zoals in het ‘oude’ hakhoutbeheer (kappen en beweiding met schapen). Een losse subpopulatie heeft geen toekomstmogelijkheden. Het Herintroduceren op een aantal plekken dicht bij de Schoonloër Strubben had meer overlevingskansen gehad.

2. Terughoudend met herintroducties

Internationale afspraken

Nederland is lid van de International Union for the Conservation of Nature (IUCN) en sluit aan bij het beleid dat binnen de IUCN wordt ontwikkeld, ook waar het herintroducties betreft. De IUCN heeft richtlijnen ontwikkeld voor herintroducties. Deze richtlijnen gelden ook voor herintroducties in Nederland (zie 3.2).

Op Europees niveau is in de Conventie van Bern afgesproken dat kwetsbare en bedreigde soorten worden beschermd. De Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn geven op Europees niveau invulling aan deze afspraken. Op grond van de Habitatrichtlijn is Nederland verplicht om te zorgen voor een goede staat van instandhouding van vele plant- en diersoorten van communautair belang en deze te behouden en zonodig te herstellen. Op grond van de Vogelrichtlijn is Nederland verplicht om biotopen en leefgebieden van vogels te herstellen, waarbij in het kader van onderzoek vogels mogen worden heringevoerd en gekweekt.

Nadruk op zelfstandige terugkeer

Het natuurbeleid in Nederland is gericht op behoud, herstel, ontwikkeling en duurzaam gebruik van natuur. Primair wordt invulling gegeven aan de biodiversiteitsdoelstellingen door de kwaliteit van natuurgebieden te verbeteren en deze gebieden onderling te verbinden. De Ecologische Hoofdstructuur is hierbij een belangrijk instrument. Door verbindingen tot stand te brengen tussen bestaande leefgebieden van een soort en potentiële nieuwe leefgebieden kunnen soorten zich op natuurlijke wijze verspreiden en herstellen. Onderling verbonden populaties zijn duurzamer in hun voortbestaan dan geïsoleerde populaties. Bovendien profiteren van een goede verbinding meer soorten dan alleen een te herintroduceren soort. Om ruimte te bieden aan de natuurlijkheid van verspreiding en vestiging, moet met herintroductie terughoudend worden omgegaan. Het uitgangspunt is daarom dat zelfstandige terugkeer de voorkeur heeft boven herintroductie. Herintroductie komt als maatregel pas in beeld als zelfstandige terugkeer van een soort onwaarschijnlijk is.

Dit uitgangspunt ten aanzien van herintroducties past binnen de 'Nee, tenzij' benadering van de Flora- en faunawet. Ontheffingen voor herintroductie en repopulatie worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Voordat tot herintroductie wordt overgegaan moet dus eerst worden bekeken of zelfstandige terugkeer gefaciliteerd kan worden.

Rol en verantwoordelijkheid van de rijksoverheid

Als aanvulling op de gebiedsbescherming en -ontwikkeling draagt actief soortenbeleid bij aan het behoud van bedreigde soorten binnen en buiten beschermde gebieden. De Leefgebiedenbenadering² is daarin een nieuwe aanpak waarbij de uitvoering van het actieve soortenbeleid wordt belegd bij de provincies. Deze benadering richt zich op de belangrijkste

---

² De Leefgebiedenbenadering. Een nieuwe Beleidsstrategie voor soorten (Kamerstuk 2007-2008, 26407, nr. 26),

kwetsbare soorten in Nederland. Dit zijn soorten van de Rode Lijsten en soorten die specifieke bescherming nodig hebben (Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten). Herintroductie en repopulatie kan een onderdeel zijn van soortgerichte activiteiten van provincies om een bedreigde soort te behouden. Ook anderen (terreinbeheerders, particulieren, gemeenten) kunnen met voorstellen komen voor herintroducties.

De rol van de rijksoverheid is vooral om herintroductieprojecten te toetsen aan het afwegingskader in deze beleidslijn en aan de richtlijnen die de IUCN heeft opgesteld voor herintroducties. Waar nodig zal hierbij van externe advisering en/of inspraak gebruik worden gemaakt. De rijksoverheid is terughoudend met eigen initiatieven voor herintroductie.

Box 3. Op het randje: herintroductie van de Geelbuikvuurpad.

De geelbuikvuurpad is een ernstig bedreigde soort die voorkomt in Zuid-Limburg. De aantallen van deze soort zijn sterk achteruitgegaan ten gevolge van het op grote schaal verdwijnen van voortplantingswateren en de aantasting van de kwaliteit van het landhabitat. Verbeteringen van het habitat in de bestaande leefgebieden leidden aanvankelijk tot een toename van het aantal dieren maar het lukte niet om de populatie uit de gevarezone te halen. Na de extreem droge zomer van 2003 daalden de aantallen weer naar een totale populatieomvang van ongeveer 150 dieren.

In 2002 deed zich de mogelijkheid voor om in een niet meer gebruikte mergelgroeve (Groeve Blom) geschikt leefgebied te creëren. In 2005 zijn hier de eerste 1000 larven uitgezet, waar vervolgens meer dan 200 juvenielen uit zijn voortgekomen. In 2006 is het herintroductie-experiment uitgebreid naar de Meertensgroeve in hetzelfde gebied. Ook hier zijn voortplantingswateren aangelegd en larven uitgezet.

Tevens is een beheerexperiment gestart waarbij met geiten (grazers) en varkens (woelers) voortdurende verjonging van de begroeiing wordt nagestreefd. Hierdoor kan een bepaalde mate van pionierbegroeiing in de groeven behouden blijven. Immers het uit productie nemen van mergelgroeven heeft tot een snel dichtgroeien geleid van zowel land- als waterhabitats. Doel van het experiment is het verkrijgen van meer inzicht in de noodzakelijke beheersmethodiek die kan leiden tot duurzaam behoud van de geelbuikvuurpad zonder dat dit gepaard dient te gaan met een zeer intensief en dus duur beheer. Of er daadwerkelijk een levenskrachtige populatie gaat ontstaan is pas na een reeks van jaren te zeggen.

Box 4. De zeearend: een herintroductie als symbool.

Er zijn geen bewijzen dat de zeearend in Nederland gebroed heeft. Maar tot in de 19^e eeuw werden hier jaarlijks vele honderden arenden geschoten. Gezien het natuurlijk karakter van Nederland als vogel- en visrijke delta mag aangenomen worden dat het voor een groot deel zeearenden betrof.

Het Wereld Natuur Fonds stelde in 1994 voor (gefokte) zeearenden uit te zetten in de Oostvaardersplassen, Lauwersmeer en in de Gelderse Poort. De herintroductie zou symbool staan voor de Nederlandse delta als ecologisch functionerend wetlandgebied. Daarnaast was er geschikt biotoop en de oorzaak van verdwijnen (afschot) was weggenomen. Het voorstel werd door de natuurbescherming kritisch ontvangen. Het uitzetten om symbolische waarde was afkeurenswaardig en omdat er gefokt werd met deels uit Amerika afkomstige vogels bestond een zeer grote kans op genetische vervuiling van de West-Europese populatie. De Vereniging Das en Boom tekende bezwaar aan bij de rechter tegen de door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij verleende ontheffing. De herintroductie mocht echter doorgaan. Alle kritiek leidde uiteindelijk toch tot opschorting van de uitzetplannen.

Inmiddels heeft de zeearend zich spontaan in Nederland gevestigd doordat de Duitse populatie zich meer en meer richting Nederland uitbreidde. In de Oostvaardersplassen, Biesbosch, Lauwersmeer, het Deltagebied en in het Waddengebied overwinteren jaarlijks zeearenden, ook overzomeren er zeearenden op verschillende plaatsen. Sinds 2006 heeft de zeearend zich als broedvogel gevestigd in de Oostvaardersplassen.

3. Afwegingskader voor ontheffingsaanvragen ten behoeve van herintroductie of repopulatie van dieren.

3.1 Inleiding

Om onze inheemse plant- en diersoorten te beschermen, is in de Flora- en faunawet bepaald dat het uitzetten van dieren in de natuur verboden is. De Minister van LNV kan een ontheffing verlenen voor het uitzetten van dieren, het fokken van beschermde dieren of het vangen en verplaatsen van beschermde dieren.

Deel 3 van deze beleidslijn gaat in op het afwegingskader dat gebruikt wordt voor het beoordelen van ontheffingsaanvragen voor herintroductie en repopulatie. Paragraaf 3.2 geeft aan in welke situaties het afwegingskader van toepassing is. In paragraaf 3.3 staan de afwegingen die gemaakt worden bij de ontheffingverlening.

3.2 Afbakening

Richtlijnen van de IUCN

De IUCN heeft richtlijnen opgesteld voor herintroducties. Deze richtlijnen, zoals opgesteld door de SSC Re-introduction Specialist Group en vastgesteld bij besluit van de 41^e bijeenkomst van de IUCN Council, zijn bedoeld als gids voor procedures die nuttig zijn bij de uitvoering van herintroductieprojecten en vormen geen starre gedragscode. Deze richtlijnen zijn als zodanig ook van toepassing op herintroducties in Nederland en dienen dus zoveel mogelijk gevolgd te worden.

Deze beleidslijn herintroducties van dieren wordt gebruikt voor het nemen van een principebesluit over de ontheffing voor herintroductieprojecten. Wanneer conform het afwegingskader een ontheffing in principe zal worden verleent, wordt het herintroductieproject nog getoetst aan de IUCN richtlijnen. Een ontheffingsaanvraag voor herintroducties zal dus zowel worden getoetst aan het afwegingskader in deze beleidslijn, als aan de richtlijnen van de IUCN.

Juridisch kader

De bepalingen van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn ten aanzien van herintroductie van soorten zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. Ook de regels ten aanzien van het onder zich hebben en vervoer van de te herintroduceren soorten op grond van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Basisverordening en CITES zijn geregeld in de Flora- en faunawet.

Op grond van artikel 9 van de Flora- en faunawet is het onder meer verboden beschermde inheemse diersoorten te vangen, op te sporen en te bemachtigen. Op grond van artikel 13, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet is het onder meer verboden dieren dan wel eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben. Op grond van artikel 14 van de Flora- en faunawet is het verboden dieren of eieren van dieren in de vrije natuur uit te zetten.

Op grond van artikel 75, lid vijf en zes van de Flora- en faunawet kan ontheffing worden verleend van bovenstaande verbodsartikelen ten behoeve van onder meer herintroductie en repopulatie.

Andere wetten en regels

Naast de Flora- en faunawet zijn, afhankelijk van de diersoort en het type herintroductieproject, mogelijk andere regels van toepassing op een herintroductie. Voorbeelden hiervan zijn de Natuurbeschermingswet 1998, de Wet op de Dierproeven, of de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren. Een herintroductieproject moet ook voldoen aan deze regels (wanneer ze van toepassing zijn). Ze vormen echter geen onderdeel van de afweging voor een ontheffing van de Flora- en faunawet.

Toepassing van het afwegingskader

Het afwegingskader in deze beleidslijn herintroducties van diersoorten wordt gebruikt voor de beoordeling van ontheffingsaanvragen ex artikel 75 van de Flora- en faunawet voor zover de aanvraag betrekking heeft op herintroductie of repopulatie van diersoorten. Onder herintroductie wordt daarbij verstaan: het uitzetten van dieren in de vrije natuur met als doel zelfstandige duurzame populatie te vormen. Repopulatie is het bijplaatsen van individuen in een bestaande populatie om de duurzaamheid van deze populatie te bevorderen.

Omdat herintroducties tot doel moeten hebben om te zorgen voor een zelfstandige wilde populatie, wordt dit afwegingskader niet gebruikt voor het beoordelen van de inzet van grote hoefdieren als grazers in kleine omrasterde natuurgebieden. Van herintroductie is bij hoefdieren pas sprake als ze een zelfstandige populatie kunnen vormen in een niet-omheind gebied, of in een omheind gebied dat groter is dan 5000 hectare³ (zoals bijvoorbeeld de Oostvaardersplassen). Het gebruik van bijvoorbeeld edelherten voor begrazing in een klein omheind natuurgebied is geen herintroductie omdat er hierbij sprake is van gehouden dieren. Dit afwegingskader is alleen van toepassing als het gaat om niet-gehouden dieren.

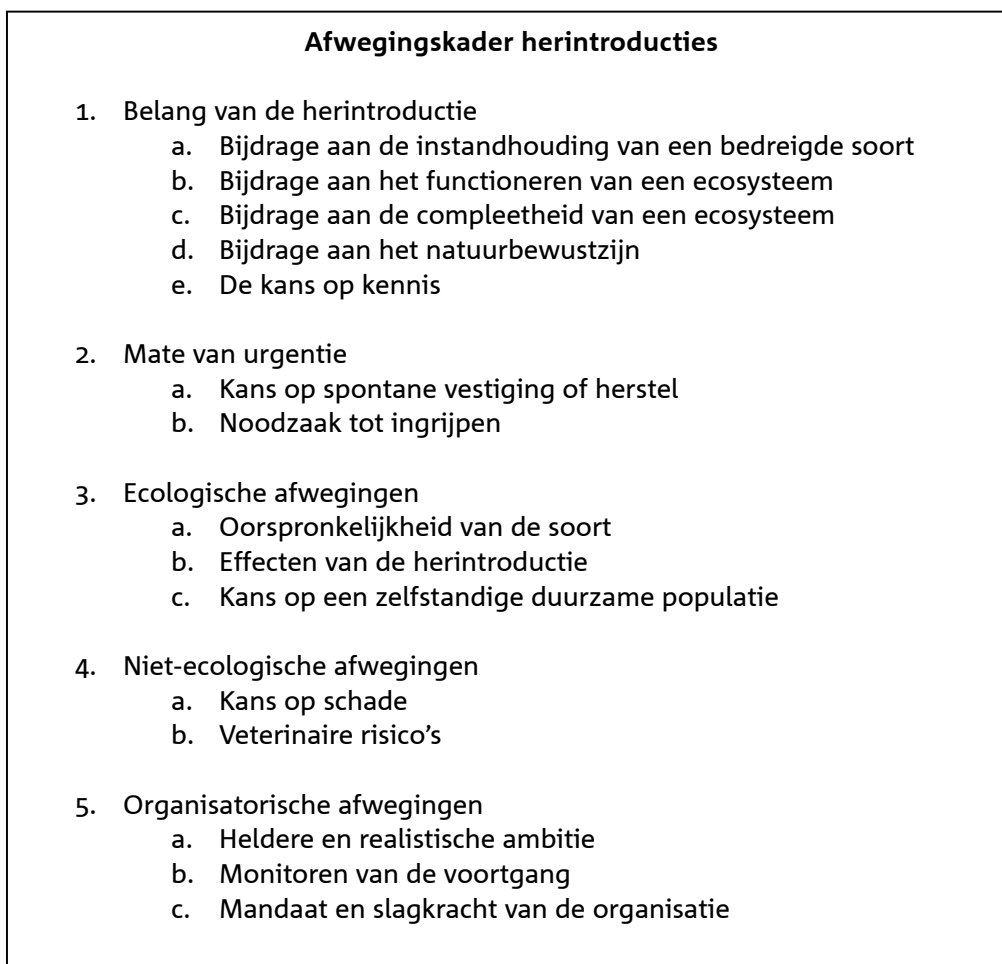
Het weer in vrijheid stellen van tijdelijk opgevangen dieren wordt niet als herintroductie beschouwd omdat het daarbij niet primair gaat om het vormen van een zelfstandige populatie. Het in vrijheid stellen van tijdelijk opgevangen dieren gebeurt in het belang van het individuele dier. Omdat er vergelijkbare ecologische risico's spelen als bij herintroductie, dient dit ook zorgvuldig te gebeuren. Het valt echter buiten dit afwegingskader. Ook het verplaatsen van dieren in verband met bouwwerkzaamheden wordt niet als herintroductie beschouwd.

---

³ conform de Nota Jacht en Wildbeheer (Tweede Kamer, vergaderjaar 1992-1993, 22 980, nrs 1-2)

3.3 Afwegingen bij ontheffingverlening voor herintroductie van dieren

Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor herintroducties worden vier typen afwegingen gemaakt: het belang van de herintroductie, de mate van urgentie van de herintroductie, ecologische afwegingen en organisatorische afwegingen. Deze afwegingen leiden in samenhang tot een principekeuze over het al dan niet verlenen van een ontheffing voor een herintroductie of repopulatie. Onderstaande figuur geeft het afwegingskader samengevat weer.

1. Belang van de herintroductie

Voor het beoordelen van een ontheffingsverzoek voor herintroducties wordt allereerst het belang van de herintroductie gewogen. Er dient een goede reden te zijn voor een herintroductie. Er zijn 5 redenen voor herintroductie die in samenhang het belang van de herintroductie aangeven. Bij de ontheffingverlening worden redenen a, b en c zwaarder gewogen. De andere redenen (d en e) zijn van aanvullend belang.

a. Bijdrage aan de instandhouding van een bedreigde soort.

Door een bedreigde soort in een geschikt gebied te herintroduceren kan de staat van instandhouding van die soort verbeteren. De kans op landelijke uitsterven wordt verkleind doordat de soort op meerdere plaatsen en in grotere aantallen voor komt. Het terugbrengen van een uit Nederland verdwenen diersoort kan bijdragen aan de instandhouding van die soort

op internationaal niveau. Door het bijplaatsen van individuen van dezelfde soort kan een bedreigde populatie getalsmatig worden versterkt (restocking). Ook kan het bijplaatsen van enkele individuen inteelt in kleine populaties voorkomen door genetische verrijking (genetic rescue).

b. Bijdrage aan het functioneren van het ecosysteem.

Door een sleutelsoort uit te zetten kan de ontwikkeling van een ecosysteem gestuurd worden in een bepaalde richting. Hier kunnen ook andere soorten van profiteren. Een voorbeeld van zo'n sleutelsoort is de bever (zie ook box 1). Bevers kunnen meer openheid brengen in dichtbegroeide oevervegetaties, hierdoor ontstaan plekken waar bijvoorbeeld libelles goed gedijen. De bijdrage aan het functioneren van een ecosysteem kan een reden zijn om niet-bedreigde soorten te herintroduceren in een gebied.

c. Bijdrage aan de compleetheid van het ecosysteem.

Het terugbrengen van een soort die als kenmerkend wordt beschouwd voor het bepaald type ecosysteem kan een reden zijn voor herintroductie. Kenmerkende soorten vervullen vaak een ambassadeursfunctie of paraplu-functie. Ze staan symbool voor bijvoorbeeld de goede milieukwaliteit van een gebied. Maatregelen om zo'n soort in stand te houden zijn vaak ook gunstig voor andere soorten.

d. Bijdrage aan het natuurbewustzijn.

De aanwezigheid van attractieve soorten in een gebied kan de publieke waardering voor een gebied vergroten en biedt kansen voor natuureducatie. Ook kan een herintroductie het draagvlak voor natuurbeschermingsmaatregelen versterken. Een risico dat wordt meegewogen is dat een mislukt project dit draagvlak ondermijnt.

e. Kans op kennis.

Het begeleidende onderzoek bij een herintroductie is kans om nieuwe ecologische kennis op te doen. Deze kennis is ook van belang voor natuurbeheer in andere gebieden en voor herintroducties in de toekomst. De mate waarin het onderzoek bijdraagt aan nieuwe kennis wordt meegewogen bij de ontheffingverlening.

2. *Mate van urgentie*

Bij de ontheffingverlening wordt de belang van herintroductie afgewogen tegen het belang van natuurlijkheid in de verspreiding en herstel van soorten. De mate waarin het nodig is om nu tot herintroductie over te gaan, wordt gewogen aan de hand van de kans op spontane vestiging of herstel, en de noodzaak tot ingrijpen.

a. Kans op spontane vestiging of herstel.

Het uitgangspunt van deze beleidslijn is dat zelfstandige terugkeer van soorten de voorkeur heeft boven herintroductie. Wanneer een soort zich op termijn zelfstandig kan vestigen, is herintroductie in principe niet nodig. Herintroductie is dus pas te overwegen als het

onwaarschijnlijk is dat de soort zich op eigen kracht vestigt of versterkt, ook als er maatregelen worden genomen om dit te stimuleren. Bij een herintroductieproject moet de termijn worden bepaald waarop spontane vestiging mogelijk wordt geacht. Richtinggevend bij de afweging tussen afwachten of herintroduceren is het uitgangspunt dat herintroductie niet noodzakelijk wordt geacht wanneer spontane vestiging of herstel van een populatie binnen 20 jaar mogelijk is.

b. Noodzaak tot ingrijpen.

Wanneer een soort uit een gebied is verdwenen, betekent dit niet dat herintroductie altijd noodzakelijk is. In dynamische systemen kunnen soorten lokaal verdwijnen als onderdeel van een ontwikkelingsproces. Ook kan door klimaatverandering het verspreidingsgebied van een soort verschuiven.

Soms kan het echter raadzaam zijn om verdwijning of spontane hervestiging van een populatie niet af te wachten. Bijvoorbeeld wanneer een geïsoleerde populatie door inteelt dreigt te verdwijnen. Met repopulatie kunnen geïsoleerde populaties genetisch of getalsmatig kunnen worden verrijkt (genetic rescue, restocking) waarmee een uitsterfspiraal zou kunnen worden gestopt. Ook kan direct ingrijpen gerechtvaardigd zijn wanneer de herintroductie direct of indirect (via herintroductie van een sleutelsoort) een belangrijke bijdrage aan de instandhouding van een bedreigde soort. Locale herintroductie en repopulatie kunnen effectieve manieren zijn om (ernstig) bedreigde soorten voor (lokaal) uitsterven te behoeden. Met locale herintroductie kan soms een netwerk van verbonden populaties (metapopulatie) worden gecreëerd wanneer inrichtingsmaatregelen alleen hiervoor niet afdoende zijn. Dit verkleint dan het risico op lokaal uitsterven.

3. Ecologische afwegingen

Wanneer er een goede reden is voor de herintroductie en op basis van de urgentie is bepaald dat wachten op spontaan herstel of hervestiging niet passend is, wordt een aantal ecologische afwegingen gemaakt.

a. De oorspronkelijkheid van de soort.

Voor herintroductie komen alleen inheemse soorten in aanmerking (soorten van de LNV-soortendatabase). Ook moet de herintroductie plaatsvinden binnen het historische verspreidingsgebied van de soort. Van deze regel kan beargumenteerd afgeweken worden, bijvoorbeeld voor herintroducties in Flevoland (valt vaak buiten het historisch verspreidingsgebied). Ook voor diersoorten die vóór 1900 uit Nederland zijn verdwenen (deze behoren niet tot de inheemse-soortenlijst) kan een uitzondering worden gemaakt, bijvoorbeeld op basis van de ecologische rol van een diersoort.

Populaties van een inheemse soort kunnen ook onderling (genetisch) verschillen. Om genetische vervuiling te voorkomen is het van belang dat de individuen genetisch voldoende verwant zijn aan de oorspronkelijke populatie en aan eventuele nog bestaande populaties waarmee zij in contact kunnen komen. Het risico op faunavervalsing moet verwaarloosbaar zijn.

b. Effect van de herintroductie

De herintroductie mag geen ongewenste negatieve gevolgen hebben voor bestaande of toekomstige natuurwaarden. Soorten die worden uitgezet kunnen positieve uitwerking hebben op de biodiversiteit in een gebied. Op bepaalde soorten kunnen zij echter negatieve effecten hebben door predatie, concurrentie of genetische vervuiling. Ook kan aangepast beheer ten behoeve van de geherintroduceerde soort gevolgen hebben voor andere soorten (bijvoorbeeld predatorbestrijding). De ecologische effecten van een herintroductie moeten in kaart worden gebracht zodat een gedegen afweging mogelijk wordt. Ook moet het effect op de donorpopulatie bekend zijn. Er mogen geen significante negatieve effecten zijn op de overleving van populatie waar de uit te zetten individuen vandaan komen. De inbreuk op het welzijn van de betrokken dieren moet worden afgewogen tegen de positieve ecologische effecten.

c. De kans op een duurzame populatie

Het doel van elke herintroductie is dat op termijn een zelfstandige populatie ontstaat die natuurlijk gedrag kan vertonen met minimale menselijke invloed. Ten eerste betekent dit dat er een uitzetgebied beschikbaar moet zijn van voldoende kwaliteit en omvang. Hiervoor moeten de eisen die een soort stelt aan zijn omgeving bekend zijn (milieukwaliteit, ecologische relaties) evenals de oorzaken van achteruitgang of verdwijnen van de soort. Deze oorzaken van achteruitgang dienen te zijn weggenomen of gemitigeerd zodanig dat de herintroductie een goede slagingskans heeft. Waar nodig zal rekening gehouden moeten worden met enige beginsterfte. Met een habitatgeschiktheidsanalyse moet de draagkracht van een uitzetgebied worden bepaald. Hierbij moeten toekomstige veranderingen in het leefgebied in het licht van klimaatverandering worden meegenomen.

Ten tweede moeten er voldoende geschikte individuen beschikbaar zijn voor de herintroductie. De minimale duurzame populatiegrootte voor de lange termijn moet worden bepaald.

Rekening houdend met eventuele hoge beginsterfte, demografische en genetische effecten in kleine populaties en omgevingsvariatie moet in een uitzetplan het aantal individuen worden bepaald dat gedurende een periode wordt uitgezet om uiteindelijk een duurzame populatie te bereiken. Bij het bepalen van het aantal uit te zetten individuen moeten ook dierenwelzijnsaspecten worden meegenomen. De herintroductie mag niet ten koste gaan van een onevenredig aantal uit te zetten individuen. Herintroductie vindt bij voorkeur plaats met uit het wild gevangen individuen. Gefokte dieren of dieren uit gevangenschap moeten een maximaal haalbare overlevingskans hebben die bij voorkeur de overlevingskans van het uitzetten van wilde soortgenoten benaderd. Middels een levensvatbaarheidanalyse moet de kans worden bepaald dat op termijn een duurzame zelfstandige populatie ontstaat. Het blijven bijplaatsen van individuen (bijvoorbeeld ten behoeve van genetische uitwisseling tussen geïsoleerde populaties) is alleen acceptabel als er op lange termijn zicht is op natuurlijke uitwisseling.

4. Niet-ecologische afwegingen: schade en veterinaire risico's

Naast de ecologische afwegingen moeten bij sommige soorten ook niet-ecologische afwegingen worden gemaakt. Wanneer soorten worden geïntroduceerd die schade kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld aan landbouwgewassen of infrastructuur, dan moet de verwachte schade van tevoren worden ingeschat zodat deze kan worden afgewogen tegen het belang van de herintroductie. Schade door herintroductie moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Soms kunnen herintroducties ook veterinaire risico's met zich mee brengen. Bijvoorbeeld bij herintroducties nabij veehouderijbedrijven. Een herintroductie mag geen onevenredig veterinair risico inhouden.

5. Organisatorische afwegingen

Naast deze ecologische afwegingen wordt een aantal organisatorische afwegingen gemaakt. Herintroducties zijn vaak complexe activiteiten waarbij veel belangen meespelen. De initiatiefnemer moet voldoende in staat zijn om de herintroductie te laten slagen. Daarom worden de volgende afwegingen gemaakt:

a. Haalbaarheid

De ambitie van elk herintroductieproject is om minimaal één duurzame zelfstandige populatie te laten ontstaan. In een herintroductieplan moet voldoende waarborg zitten dat de gestelde ambitie wordt gehaald. Een haalbaarheidsstudie kan laten zien dat de gestelde doelen realistisch zijn. Daarnaast dienen er heldere beslismomenten en criteria te worden vastgesteld waarop het voorzetten of stopzetten van het project kan worden bepaald. Ook moet er een interventiebeleid zijn waarop bij problemen kan worden teruggegrepen. Het herintroductieproject wordt binnen een vastgestelde termijn afgerond.

b. Monitoring en onderzoek

Begeleidend onderzoek bij een herintroductie is noodzakelijk om ook tijdens de herintroductie na te gaan welke maatregelen nodig zijn om het project te laten slagen. Bovendien is een herintroductie een kans om meer kennis te verkrijgen over de interactie tussen een soort en zijn omgeving. Deze kennis kan gebruikt worden in toekomstige herintroducties en beheermaatregelen elders. Daarom is het belangrijk dat de herintroductie goed wordt gevolgd en gedocumenteerd. Het begeleidend onderzoek moet handvatten leveren om waar nodig het beheer te verbeteren of in te grijpen.

c. Mandaat en slagkracht

Herintroductie vergt vaak medewerking van meerdere partijen. Zo moet het beheer en inrichting in een gebied soms worden aangepast of moeten mitigerende maatregelen worden genomen. De initiatiefnemer moet daarom voldoende mandaat hebben om de herintroductie te doen slagen. Dit betekent dat waar nodig de medewerking van de terreinbeheerder, terreineigenaren, waterschap, gemeente en provincie is toegezegd en dat experts zijn geconsulteerd, omwonenden en andere belanghebbenden zijn betrokken. Vooraf dient duidelijk te zijn hoe wordt omgegaan met de mogelijk gewenste aanpassing van economische

activiteiten en op welke wijze schadecompensatie of schadebestrijding is geregeld. Hierover moeten met de betrokken partijen afspraken zijn gemaakt. Ook moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat de soort zich ook buiten het uitzetgebied kan vestigen. Communicatie en lokaal draagvlak zijn vaak essentieel voor het slagen van een project. De praktijk van herintroducties leert dat er onverwachte tegenvallers kunnen zijn die het succes van een herintroductie in gevaar kunnen brengen. Een initiatiefnemende organisatie dient daarom voldoende in staat te zijn om tegenvallers te kunnen opvangen zowel organisatorisch als financieel en moet op steun en medewerking van betrokken partijen kunnen rekenen. Het mandaat van de herintroducerende organisatie en de slagkracht van deze organisatie wordt bij de ontheffingverlening ingeschat en meegewogen.

IUCN Guidelines for Re-introductions

Prepared by the IUCN/SSC
Re-introduction Specialist Group

IUCN
The World Conservation Union

The designation of geographical entities in this book, and the presentation of the material, do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of IUCN concerning the legal status of any country, territory, or area, or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

The opinions expressed in this volume do not necessarily reflect those of IUCN.

Published by: IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK

Copyright: © 1998 International Union for Conservation of Nature and Natural Resources

Reproduction of this publication for educational and other non-commercial purposes is authorised without prior written permission from the copyright holder provided the source is fully acknowledged.

Reproduction of this publication for resale or other commercial purposes is prohibited without prior written permission of the copyright holder.

Citation: IUCN (1998). *Guidelines for Re-introductions*. Prepared by the IUCN/SSC Re-introduction Specialist Group. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. 10 pp.

ISBN: 2-8317-0448-0

Cover photo: Arabian oryx, *Oryx leucoryx*: an example of a successfully re-introduced species. Credit: Dr. Mark R. Stanley Price.

Produced by: The Nature Conservation Bureau Ltd., Newbury, UK.

Printed by: Information Press, Oxford, UK.

Available from: IUCN Publications Services Unit
219c Huntingdon Road, Cambridge CB3 0DL, United Kingdom
Tel: +44 1223 277894, Fax +44 1223 277175
E-mail: iucn-psu@wcmc.org.uk
<http://www.iucn.org>
A catalogue of IUCN publications is also available.

The text of this book is printed on 115 gsm Grandeur Pure Velvet, which is rated as 5-star under the Eco-Check system and is made from 100% sustainable fibre sources using chlorine-free processes.

IUCN Guidelines for Re-introductions

Prepared by the IUCN/SSC Re-introduction Specialist Group

Acknowledgements

IUCN gratefully acknowledges the dedication and efforts of the Re-introduction Specialist Group (RSG) in the collaborative work that has culminated in the publication of these Guidelines. The RSG is one of the Specialist Groups of the IUCN Species Survival Commission (SSC).

The African Wildlife Foundation (AWF) supports the RSG, which works from AWF's Office of African Operations in Nairobi, Kenya.

AWF is an international non-governmental organisation working for conservation and development in Africa. AWF works in partnership with national governments, non-governmental organizations, research and training institutions, community groups, associations and donor agencies, in order to promote the sound protection and management of natural resources in Africa.

AWF's current programme focuses on four approaches to conservation namely Community Conservation; Training and Institutional Development; Conservation, Economics and Commerce; and Species and Ecosystems.

The Species and Ecosystems Programme seeks to enhance the conservation of species and ecosystems of conservation significance in Africa, and minimize the threats to in-situ conservation of Africa's biological diversity posed by inadequate support for resource management. AWF supports the work of the RSG as part of its Species and Ecosystems Programme, recognizing that the extreme vulnerability of small populations is a global conservation problem, and that lessons learned can be usefully shared between Africa and other continents.

The Re-introduction Specialist Group is also generously supported by The Geraldine R. Dodge Foundation, USA and The Walt Disney Foundation Company, USA.

The U.S. Department of State, through its Bureau of Oceans and International Environmental and Scientific Affairs (OES), provided a grant to support the printing, distribution and promotion of these Guidelines which, it is hoped, will set the standard for effective restoration of biological diversity worldwide.

The OES has the principal responsibility for formulating and implementing U.S. policies for oceans, environmental, scientific, and technological aspects of U.S. relations with other governmental and multilateral institutions. The Bureau's activities cover a broad range of foreign policy issues relating to environment, pollution, tropical forests, biological diversity, wildlife, oceans policy, fisheries, global climate change, atmospheric ozone-depletion, space, and advanced technologies.

These Guidelines are available in booklet form in the following language versions: Arabic/English, Chinese/English, French/English, Russian/English, Spanish/English, and English only, from the IUCN Publications Service Unit (see address on inside front cover).

They are also available on the Web in English, French and Spanish, at:
<http://iucn.org/themes/ssc/pubs/policy/index~1.htm>

IUCN/SSC Guidelines for Re-Introductions

Prepared by the SSC Re-introduction Specialist Group

Approved by the 41st Meeting of the IUCN Council, Gland Switzerland, May 1995

INTRODUCTION

These policy guidelines have been drafted by the Re-introduction Specialist Group of the IUCN's Species Survival Commission (1), in response to the increasing occurrence of re-introduction projects worldwide, and consequently, to the growing need for specific policy guidelines to help ensure that the re-introductions achieve their intended conservation benefit, and do not cause adverse side-effects of greater impact. Although IUCN developed a *Position Statement on the Translocation of Living Organisms* in 1987, more detailed guidelines were felt to be essential in providing more comprehensive coverage of the various factors involved in re-introduction exercises.

These guidelines are intended to act as a guide for procedures useful to re-introduction programmes and do not represent an inflexible code of conduct. Many of the points are more relevant to re-introductions using captive-bred individuals than to translocations of wild species. Others are especially relevant to globally endangered species with limited numbers of founders. Each re-introduction proposal should be rigorously reviewed on its individual merits. It should be noted that re-introduction is always a very lengthy, complex and expensive process.

Re-introductions or translocations of species for short-term, sporting or commercial purposes - where there is no intention to establish a viable population - are a different issue and beyond the scope of these guidelines. These include fishing and hunting activities.

This document has been written to encompass the full range of plant and animal taxa and is therefore general. It will be regularly revised. Handbooks for re-introducing individual groups of animals and plants will be developed in future.

CONTEXT

The increasing number of re-introductions and translocations led to the establishment of the IUCN/SSC Species Survival Commission's Re-introduction Specialist Group. A priority of the Group has been to update IUCN's 1987 Position Statement on the Translocation of Living Organisms, in consultation with IUCN's other commissions.

It is important that the Guidelines are implemented in the context of IUCN's broader policies pertaining to biodiversity conservation and sustainable management of natural resources. The philosophy for environmental conservation and management of IUCN and other conservation bodies is stated in key documents such as "Caring for the Earth" and "Global Biodiversity Strategy" which cover the broad themes of the need for approaches with community involvement and participation in sustainable natural resource conservation, an overall enhanced quality of human life and the need to conserve and, where necessary, restore ecosystems. With regards to the latter, the re-introduction of a species is one specific instance of restoration where, in general, only this species is missing. Full restoration of an array of plant and animal species has rarely been tried to date.

Restoration of single species of plants and animals is becoming more frequent around the world. Some succeed, many fail. As this form of ecological management is increasingly common, it is a priority for the Species Survival Commission's Re-introduction Specialist Group to develop

guidelines so that re-introductions are both justifiable and likely to succeed, and that the conservation world can learn from each initiative, whether successful or not. It is hoped that these Guidelines, based on extensive review of case - histories and wide consultation across a range of disciplines will introduce more rigour into the concepts, design, feasibility and implementation of re-introductions despite the wide diversity of species and conditions involved.

Thus the priority has been to develop guidelines that are of direct, practical assistance to those planning, approving or carrying out re-introductions. The primary audience of these guidelines is, therefore, the practitioners (usually managers or scientists), rather than decision makers in governments. Guidelines directed towards the latter group would inevitably have to go into greater depth on legal and policy issues.

1. DEFINITION OF TERMS

"Re-introduction": an attempt to establish a species **(2)** in an area which was once part of its historical range, but from which it has been extirpated or become extinct **(3)** ("Re-establishment" is a synonym, but implies that the re-introduction has been successful).

"Translocation": deliberate and mediated movement of wild individuals or populations from one part of their range to another.

"Re-enforcement/Supplementation": addition of individuals to an existing population of conspecifics.

"Conservation/Benign Introductions": an attempt to establish a species, for the purpose of conservation, outside its recorded distribution but within an appropriate habitat and eco-geographical area. This is a feasible conservation tool only when there is no remaining area left within a species' historic range.

2. AIMS AND OBJECTIVES OF RE-INTRODUCTION

a. Aims:

The principle aim of any re-introduction should be to establish a viable, free-ranging population in the wild, of a species, subspecies or race, which has become globally or locally extinct, or extirpated, in the wild. It should be re-introduced within the species' former natural habitat and range and should require minimal long-term management.

b. Objectives:

The objectives of a re-introduction may include: to enhance the long-term survival of a species; to re-establish a keystone species (in the ecological or cultural sense) in an ecosystem; to maintain and/or restore natural biodiversity; to provide long-term economic benefits to the local and/or national economy; to promote conservation awareness; or a combination of these.

3. MULTIDISCIPLINARY APPROACH

A re-introduction requires a multidisciplinary approach involving a team of persons drawn from a variety of backgrounds. As well as government personnel, they may include persons from governmental natural resource management agencies; non-governmental organisations; funding bodies; universities; veterinary institutions; zoos (and private animal breeders) and/or botanic gardens, with a full range of suitable expertise. Team leaders should be responsible for

coordination between the various bodies and provision should be made for publicity and public education about the project.

4. PRE-PROJECT ACTIVITIES

4a. BIOLOGICAL

(i) Feasibility study and background research

- An assessment should be made of the taxonomic status of individuals to be re-introduced. They should preferably be of the same subspecies or race as those which were extirpated, unless adequate numbers are not available. An investigation of historical information about the loss and fate of individuals from the re-introduction area, as well as molecular genetic studies, should be undertaken in case of doubt as to individuals' taxonomic status. A study of genetic variation within and between populations of this and related taxa can also be helpful. Special care is needed when the population has long been extinct.
- Detailed studies should be made of the status and biology of wild populations(if they exist) to determine the species' critical needs. For animals, this would include descriptions of habitat preferences, intraspecific variation and adaptations to local ecological conditions, social behaviour, group composition, home range size, shelter and food requirements, foraging and feeding behaviour, predators and diseases. For migratory species, studies should include the potential migratory areas. For plants, it would include biotic and abiotic habitat requirements, dispersal mechanisms, reproductive biology, symbiotic relationships (e.g. with mycorrhizae, pollinators), insect pests and diseases. Overall, a firm knowledge of the natural history of the species in question is crucial to the entire re-introduction scheme.
- The species, if any, that has filled the void created by the loss of the species concerned, should be determined; an understanding of the effect the re-introduced species will have on the ecosystem is important for ascertaining the success of the re-introduced population.
- The build-up of the released population should be modelled under various sets of conditions, in order to specify the optimal number and composition of individuals to be released per year and the numbers of years necessary to promote establishment of a viable population.
- A Population and Habitat Viability Analysis will aid in identifying significant environmental and population variables and assessing their potential interactions, which would guide long-term population management.

(ii) Previous Re-introductions

- Thorough research into previous re-introductions of the same or similar species and wide-ranging contacts with persons having relevant expertise should be conducted prior to and while developing re-introduction protocol.

(iii) Choice of release site and type

- Site should be within the historic range of the species. For an initial re-inforcement there should be few remnant wild individuals. For a re-introduction, there should be no remnant population to prevent disease spread, social disruption and introduction of alien genes. In some circumstances, a re-introduction or re-inforcement may have to be made into an area which is fenced or otherwise delimited, but it should be within the species' former natural habitat and range.

- A conservation/ benign introduction should be undertaken only as a last resort when no opportunities for re-introduction into the original site or range exist and only when a significant contribution to the conservation of the species will result.
- The re-introduction area should have assured, long-term protection (whether formal or otherwise).

(iv) Evaluation of re-introduction site

- Availability of suitable habitat: re-introductions should only take place where the habitat and landscape requirements of the species are satisfied, and likely to be sustained for the foreseeable future. The possibility of natural habitat change since extirpation must be considered. Likewise, a change in the legal/ political or cultural environment since species extirpation needs to be ascertained and evaluated as a possible constraint. The area should have sufficient carrying capacity to sustain growth of the re-introduced population and support a viable (self-sustaining) population in the long run.
- Identification and elimination, or reduction to a sufficient level, of previous causes of decline: could include disease; over-hunting; over-collection; pollution; poisoning; competition with or predation by introduced species; habitat loss; adverse effects of earlier research or management programmes; competition with domestic livestock, which may be seasonal. Where the release site has undergone substantial degradation caused by human activity, a habitat restoration programme should be initiated before the re-introduction is carried out.

(v) Availability of suitable release stock

- It is desirable that source animals come from wild populations. If there is a choice of wild populations to supply founder stock for translocation, the source population should ideally be closely related genetically to the original native stock and show similar ecological characteristics (morphology, physiology, behaviour, habitat preference) to the original sub-population.
- Removal of individuals for re-introduction must not endanger the captive stock population or the wild source population. Stock must be guaranteed available on a regular and predictable basis, meeting specifications of the project protocol.
- Individuals should only be removed from a wild population after the effects of translocation on the donor population have been assessed, and after it is guaranteed that these effects will not be negative.
- If captive or artificially propagated stock is to be used, it must be from a population which has been soundly managed both demographically and genetically, according to the principles of contemporary conservation biology.
- Re-introductions should not be carried out merely because captive stocks exist, nor solely as a means of disposing of surplus stock.
- Prospective release stock, including stock that is a gift between governments, must be subjected to a thorough veterinary screening process before shipment from original source. Any animals found to be infected or which test positive for non-endemic or contagious pathogens with a potential impact on population levels, must be removed from the consignment, and the uninfected, negative remainder must be placed in strict quarantine for a suitable period before retest. If clear after retesting, the animals may be placed for shipment.
- Since infection with serious disease can be acquired during shipment, especially if this is intercontinental, great care must be taken to minimize this risk.
- Stock must meet all health regulations prescribed by the veterinary authorities of the recipient country and adequate provisions must be made for quarantine if necessary.

(vi) Release of captive stock

- Most species of mammal and birds rely heavily on individual experience and learning as juveniles for their survival; they should be given the opportunity to acquire the necessary information to enable survival in the wild, through training in their captive environment; a captive bred individual's probability of survival should approximate that of a wild counterpart.
- Care should be taken to ensure that potentially dangerous captive bred animals (such as large carnivores or primates) are not so confident in the presence of humans that they might be a danger to local inhabitants and/or their livestock.

4b. SOCIO-ECONOMIC AND LEGAL REQUIREMENTS

- Re-introductions are generally long-term projects that require the commitment of long-term financial and political support.
- Socio-economic studies should be made to assess impacts, costs and benefits of the re-introduction programme to local human populations.
- A thorough assessment of attitudes of local people to the proposed project is necessary to ensure long term protection of the re-introduced population, especially if the cause of species' decline was due to human factors (e.g. over-hunting, over-collection, loss or alteration of habitat). The programme should be fully understood, accepted and supported by local communities.
- Where the security of the re-introduced population is at risk from human activities, measures should be taken to minimise these in the re-introduction area. If these measures are inadequate, the re-introduction should be abandoned or alternative release areas sought.
- The policy of the country to re-introductions and to the species concerned should be assessed. This might include checking existing provincial, national and international legislation and regulations, and provision of new measures and required permits as necessary.
- Re-introduction must take place with the full permission and involvement of all relevant government agencies of the recipient or host country. This is particularly important in re-introductions in border areas, or involving more than one state or when a re-introduced population can expand into other states, provinces or territories.
- If the species poses potential risk to life or property, these risks should be minimised and adequate provision made for compensation where necessary; where all other solutions fail, removal or destruction of the released individual should be considered. In the case of migratory/mobile species, provisions should be made for crossing of international/state boundaries.

5. PLANNING, PREPARATION AND RELEASE STAGES

- Approval of relevant government agencies and land owners, and coordination with national and international conservation organizations.
- Construction of a multidisciplinary team with access to expert technical advice for all phases of the programme.
- Identification of short- and long-term success indicators and prediction of programme duration, in context of agreed aims and objectives.
- Securing adequate funding for all programme phases.
- Design of pre- and post- release monitoring programme so that each re-introduction is a carefully designed experiment, with the capability to test methodology with scientifically collected data. Monitoring the health of individuals, as well as the survival, is important; intervention may be necessary if the situation proves unforeseeably favourable.

- Appropriate health and genetic screening of release stock, including stock that is a gift between governments. Health screening of closely related species in the re-introduction area.
- If release stock is wild-caught, care must be taken to ensure that: a) the stock is free from infectious or contagious pathogens and parasites before shipment and b) the stock will not be exposed to vectors of disease agents which may be present at the release site (and absent at the source site) and to which it may have no acquired immunity.
- If vaccination prior to release, against local endemic or epidemic diseases of wild stock or domestic livestock at the release site, is deemed appropriate, this must be carried out during the "Preparation Stage" so as to allow sufficient time for the development of the required immunity.
- Appropriate veterinary or horticultural measures as required to ensure health of released stock throughout the programme. This is to include adequate quarantine arrangements, especially where founder stock travels far or crosses international boundaries to the release site.
- Development of transport plans for delivery of stock to the country and site of re-introduction, with special emphasis on ways to minimize stress on the individuals during transport.
- Determination of release strategy (acclimatization of release stock to release area; behavioural training - including hunting and feeding; group composition, number, release patterns and techniques; timing).
- Establishment of policies on interventions (see below).
- Development of conservation education for long-term support; professional training of individuals involved in the long-term programme; public relations through the mass media and in local community; involvement where possible of local people in the programme.
- The welfare of animals for release is of paramount concern through all these stages.

6. POST-RELEASE ACTIVITIES

- Post release monitoring is required of all (or sample of) individuals. This most vital aspect may be by direct (e.g. tagging, telemetry) or indirect (e.g. spoor, informants) methods as suitable.
- Demographic, ecological and behavioural studies of released stock must be undertaken.
- Study of processes of long-term adaptation by individuals and the population.
- Collection and investigation of mortalities.
- Interventions (e.g. supplemental feeding; veterinary aid; horticultural aid) when necessary.
- Decisions for revision, rescheduling, or discontinuation of programme where necessary.
- Habitat protection or restoration to continue where necessary.
- Continuing public relations activities, including education and mass media coverage.
- Evaluation of cost-effectiveness and success of re-introduction techniques.
- Regular publications in scientific and popular literature.

Footnotes:

- (1):** Guidelines for determining procedures for disposal of species confiscated in trade are being developed separately by IUCN.
- (2):** The taxonomic unit referred to throughout the document is species; it may be a lower taxonomic unit (e.g. subspecies or race) as long as it can be unambiguously defined.
- (3):** A taxon is extinct when there is no reasonable doubt that the last individual has died

---

The IUCN/SSC Re-introduction Specialist Group (RSG) is a disciplinary group (as opposed to most SSC Specialist Groups which deal with single taxonomic groups), covering a wide range of plant and animal species. The RSG has an extensive international network, a re-introduction projects database and re-introduction library. The RSG publishes a bi-annual newsletter RE-INTRODUCTION NEWS.

If you are a re-introduction practitioner or interested in re-introductions please contact:

Mr. Pritpal S.Soorae
Senior Conservation Officer
IUCN/SSC Re-introduction Specialist Group (RSG)
Environmental Research & Wildlife Development Agency (ERWDA)
P.O. Box 45553
Abu Dhabi
United Arab Emirates (UAE)

Tel: (D/L) 971-2-693-4650 or general line: 681-7171
Fax: 971-2-681-0008
E-mail: PSoorae@erwda.gov.ae